

ANALIZA DRUŠTVENIH UČINAKA SMJERNICA ZA RAZVOJ DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA S FOKUSOM NA RANJIVE SKUPINE I SOCIJALNE USLUGE

IRMO

20. prosinca 2022. godine

SUDJELOVANJEM NA RADIONICI SUDIONICI RADIONICE PRISTAJU NA FOTOGRAFIRANJE I SNIMANJE U SVRHU PROVOĐENJA PROJEKTA

Izjava o zaštiti podataka

Sudionici su upoznati da se njihovi podaci koriste isključivo u svrhu tekućeg rada CENTRA ZA RURALNI RAZVOJ CERURA HR, a na temelju Uredbi 1303/2013, 1305/2013, 1306/2013, 808/2014, 809/2014, 907/2014 i 834/2014, u skladu s propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka, posebno Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka).

Pripremljene smjernice za javne politike

- Zakonodavni okvir DP
- Porezna politika i DP
- Državna imovina u funkciji DP
- DP i obrazovanje
- DP i mladi
- **DP, ranjive skupine i socijalne usluge**
- DP u poljoprivredi
- Komunikacijski kanali DP i JP, instituti potpore

Pripremljena znanstvena istraživanja

- Društveno korisno učenje i društveno poduzetništvo
- Strategija društvenog poduzetništva – gdje smo?
- Društveno poduzetništvo kroz javne politike i regionalne razvojne strategije
- Analiza društvenog poduzetništva – primjeri dobre prakse
- Braniteljske socijalno – radne zadruge kao model društvenog poduzetništva

Društveni učinak

- djelovanje javnih ili privatnih aktivnosti koje utječu na **promjenu načina života** ljudi
- Identificiraju se, mjere, analiziraju i procjenjuju smjerovi i jačina učinaka koji mijenjaju načine na koje ljudi žive, rade, zabavljaju se i povezuju
- Uključene su **promijene u načinu života ljudi**, učinci na zdravlje, kulturu, politiku, okoliš, prava, predviđanja željame i sl.

Analiza i procijena društvenog učinka

- predstavlja napor da se **unaprijed vrednuju i procjene društvene posljedice** (pozitivne i negativne) koje će vjerojatno slijediti iz implementacije pojedinih javnih politika, programa, mjera i aktivnosti
- analiza posljedica (potizinih i negativnih) na ljude koji **mijenjaju načine i obrasce života ljudi** (rad, dokolica, organizacija, međusobni odnosi, itd.)
- potreba za takvim analizama **raste s kompleksnošću modernog društva**

Cilj analize društvenih učinaka

- prikupiti relevantne **informacije** koje omogućuju uvid u **izravne i neizravne posljedice** pojedine predložene smjernice kroz obrađene kvantitativne i kvalitativne pokazatelje koji u konačnici **utječu na povećanje blagostanja zajednice u cjelini i njenog općeg prosperiteta.**

Ključna načela analize društvenih učinaka

- **Transparentnost** - sve informacije i preporuke dobivene postupkom vrednovanja dijele sa svim zainteresiranim dionicima
- **Jasna metodologija** - slijediti jasnu metodologiju, uobičajeno se koristi kombinacija kvantitativnih i kvalitativnih analitičkih metoda
- **Planiranje procjene** - definiranja svrhe i opsega procjene, opisivanja metoda koje će se koristiti, prikaza potrebnih resursa, vremena potrebnog za procjenu i sl.
- **Nepristranost i neovisnost** - nepristranost pridonosi vjerodostojnosti procesa procjene učinaka Neovisnost pruža legitimitet donositeljima odluka i ograničava mogući sukob interesa različitih dionika u procesu
- **Vidljivost i širenje rezultata** - aktivnosti informiranja i sustavno širenje informacija o očekivanjima i konačnim rezultatima intervencija u području kulturne baštine

Koraci pri analizi društvenog učinka

1. Opis **područja / tema** na kojima se očekuje promijena
2. Opis **okruženja** u kojem će se možda desiti promijena
3. **Holistički pristup** procijeni
 - ekonomski, ekološki, kulturni i **društveni / socijalni** elementi procijene)
 - kvalitativni i kvantitativni elementi
4. Definiranje ključnih **dionika** - dimenzija ljudi
5. Definiranje **vremenske** dimenzije procijene (ex ante / u tijeku / ex post) – dimenzija vrijeme

Opis učinka

- **Vrijeme ili trajanje učinka** - početak kraj (ako je učinak završio)
- **Snaga – jačina** učinka nije stabilna varijabla i mijenja se kroz vrijeme ... treba procijeniti snagu i promjenu kroz vremenski period
- **Geografski značaj** – na kojem području učinak djeluje?
- Učinak pojedinog indikatora na **određene društvene skupine** (na neke društvene skupine određena akcija može imati u potpunosti drugačiju posljedicu)
- **Promjenjivost kroz vrijeme** – hoće li određena aktivnost kroz vrijeme dobiti drugačiji sentiment (iz pozitivnog u negativno) – npr. ulaganje u turizam lokalne zajednice može s vremenom dovesti do nezadovoljstva građana (ili neke skupine građana) turističkom ponudom i promjenom kvalitete života lokalne zajednice (npr. Zrće)

Analiza društvenih učinaka

SMJERNICE ZA RAZVOJ DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA S FOKUSOM NA RANJIVE SKUPINE I SOCIJALNE USLUGE

Strateško-planski dokumenti

- **Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016.:** DP se definira kroz prizmu solidarnosti i uzajamne pomoći
- **Strategije društvenog poduzetništva u RH 2015—2020.** ključan dokument u poticanju zapošljavanja, pružanju socijalnih usluga i doprinosa društveno-ekonomskom razvoju
- **Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske od 2014. do 2020.:** poticanje DP u području zapošljavanja; nužno poštivanje načela inovativnog pristupa socijalne politike te ispitivanje primjene inovativnih pristupa financiranju socijalnih usluga, uključujući sudjelovanje privatnog sektora i financijskih instrumenata, kao što je to mikrofinanciranje i socijalno poduzetništvo; uključivanje u poduzetništvo socijalno ugroženih osoba i osoba s invaliditetom potiče se razvoj socijalnih zadruga koje zapošljavaju osobe s umanjenom radnom sposobnošću te ih uključuju u radne i gospodarske procese ili pružaju pomoć osobama u nepovoljnim okolnostima, uključujući ih u širu društvenu zajednicu; nastaviti će se poticanje razvoja zadruga hrvatskih branitelja kao posebnog oblika malog poduzetništva, jačanje njihove konkurentnosti na tržištu te razvoj socijalnog poduzetništva
- **Strategija razvoja zadrugarstva** izrađena je 2004. godine, uz popratni dokument „Promicanje razvoja zadruga kroz izrađene smjernice za institucije koje se bave lokalnim i regionalnim gospodarskim razvojem“, međutim, ova Strategija nikada nije zaživjela

Tri ključne smjernice

- osiguravanje participativnosti te sustavno uključivanje građana u projekte, inicijative i aktivnosti vezano za DP, ranjive skupine i socijalne usluge;
- djelovati sukladno smjernicama Vrednovanja Strategije razvoja društvenog poduzetništva u segmentu DP i ranjivih skupina te socijalnih usluga;
- snažnije usmjeravanje JLPS prema podizanju svijesti o značaju DP te njihovo aktivno uključivanje u podupiranje socijalnih udruga i zadruga.

1. OSIGURAVANJE PARTICIPATIVNOSTI TE SUSTAVNO UKLJUČIVANJE GRAĐANA U PROJEKTE, INICIJATIVE I AKTIVNOSTI VEZANO ZA DP, RANJIVE SKUPINE I SOCIJALNE USLUGE

- Znatno jače preuzimanje odgovornosti i uključivanje tijela i institucija u pružanje svih oblika potpore razvoju ovih DP
- Jačanje informiranosti na svim razinama vezano za značaj i doprinos DP
- Osiguravanje participativnosti te sustavno uključivanje građana u projekte, inicijative i aktivnosti vezano za ova DP
- Promoviranje najuspješnijih DP na županijskoj i lokalnoj razini (uključujući svakako braniteljska DP koja imaju odlične rezultate djelovanja), ujedno usmjeravanje i na jačanje vidljivosti
- **Poticati prijenos iskustva među društvenim poduzetnicima te njihovo povezivanje**

1. OSIGURAVANJE PARTICIPATIVNOSTI TE SUSTAVNO UKLJUČIVANJE GRAĐANA U PROJEKTE, INICIJATIVE I AKTIVNOSTI VEZANO ZA DP, RANJIVE SKUPINE I SOCIJALNE USLUGE

Koji dionici će osjetiti posljedice promjena?	Kroz koje kanale će dionici osjetiti promjena		Koji je očekivani smjer i snaga utjecaja?
- Ranjive skupine - Društveni poduzetnici - OCD - Zadruge i zadružni savezi - Građani - JLPS - Resorna ministarstva	Izravno Informiranost i olakšana mogućnosti zapošljavanja Povećan broj DP i snažnija vidljivost i povezanost DP Participacija kroz sustavno uključivanje Viša razina odgovornosti i potpore DP Snažnija umreženost, bolja povezanost, suradnja i protok informacija među DP Uključenost problematike DP u strateške dokumente na lokalnoj i regionalnoj/županijskoj razini	Neizravno Snažnija svijest javnosti o značaju društvenog poduzetništva Snažnije uključivanje građana u rješavanje društvenih problema koji se odnose na DP (samostalno ili kroz OCD) Rješavanje društvenih problema ranjivih skupina i kvalitetnije socijalne usluge	Snažnija uključenost građana i udruga u inicijative vezano za razvoj DP te u cjelini jačanje uloge OCD u promicanju participativnosti kada su u pitanju društveni poduzetnici Kvalitetnije izrađeni strateški programi na razini JLPS, bolja koordinacija ključnih aktera koja bi mogla potaknuti realizaciju smislenih smjernica usmjerenih razvoju DP Priprema i provedba upravo onih projekata koji su najznačajniji za daljnji razvoj DP te osiguravanje njihove održivosti Za očekivati je da bi uključenost ključnih aktera i samih građana morala doprinijeti predlaganju relevantnih smjernica u okviru nove Strategije za razvoj DP u RH u predstojećem razdoblju što podrazumijeva iskorak u smislu stvaranja kvalitetnije politike u cjelini, u skladu sa pristupom u drugim zemljama članicama EU

Dionici - pozitivan utjecaj ili protivljenje smjernici	
Ranjive skupine	- pozitivan utjecaj
Društveni poduzetnici	- pozitivan utjecaj
OCD	- pozitivan utjecaj
Šira javnost	- pozitivan utjecaj
JLPS	- moguće protivljenje
Resorna ministarstva	- moguće protivljenje

1. OSIGURAVANJE PARTICIPATIVNOSTI TE SUSTAVNO UKLJUČIVANJE GRAĐANA U PROJEKTE, INICIJATIVE I AKTIVNOSTI VEZANO ZA DP, RANJIVE SKUPINE I SOCIJALNE USLUGE

Koji je izvor informacija za analizu društvenih utjecaja ove smjernice?

Resorno ministarstvo; Znanstvena i stručna zajednica; JLPS (gradski i županijski uredi za gospodarski i socijalni razvoj); Županijske razvojne agencije

Vremenski rok za provedbu smjernice: kontinuirano sa dugoročnim utjecajem

Koji se najznačajniji rizici mogu očekivati vezano uz predloženu smjernicu? Koja je njihova vjerojatnost i očekivani opseg ?

Vrsta/priroda rizika	Vjerojatnost	Jačina utjecaja
Politički rizici : Izostanak političke podrške na lokalnoj i nacionalnoj razini	Srednja	Velika
Ekonomski rizici: Potrebe ulaganja u kvalitetnije socijalne usluge	Mala	Srednja
Institucionalni rizici : Nepostojanje suradnje i koordinacije Nevoljkost primjene participativnih metoda Nedostatak stručnih znanja	Srednja Srednja Srednja	Velika Velika Velika

2. DJELOVATI SUKLADNO SMJERNICAMA VREDNOVANJA STRATEGIJE RAZVOJA DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA U SEGMENTU DP I RANJIVIH SKUPINA TE SOCIJALNIH USLUGA

- Značajna uloga središnje razine vlasti– koordinacija, praćenje, informiranje, instrumenti potpore i dr.
- Usvojiti preporuke evaluatora, djelovati sukladno nalazima i preporukama realiziranog vrednovanja Strategije razvoja društvenog poduzetništva 2015-2020 u segmentu društvenog poduzetništva i ranjivih skupina te socijalnih usluga u skladu sa svim ključnim kriterijima vrednovanja: Relevantnost/Djelotvornost/Učinkovitost/Učinak
- Ključno je praćenje razine usvajanja preporuka te izvještavanje o rezultatima poduzetog
- Osigurati mentorstvo DP koji tek kreću sa realizacijom EU projekata

2. DJELOVATI SUKLADNO SMJERNICAMA VREDNOVANJA STRATEGIJE RAZVOJA DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA U SEGMENTU DP I RANJIVIH SKUPINA TE SOCIJALNIH USLUGA

Koji dionici će osjetiti posljedice promjena ?	Kroz koje kanale će dionici osjetiti promjene?		Koji je očekivani smjer i snaga utjecaja?
- Resorna ministarstva - DP - JLPS - Šira javnost - Lokalna zajednica	Izravno Institucionalne i zakonodavne promjene koje će ublažiti postojeća razvojna ograničenja te pospješiti daljnji razvoj DP Djelotvornija i učinkovitija politika razvoja DP sa relevantnim i održivim učincima Djelotvornija suradnja i koordinacija nadležnih tijela vezano za problematiku DP Olakšane financijske, zakonodavne i druge olakšice za poslovanje svih kategorija DP	Neizravno Veći broj društvenih poduzetnika Uspješnije poslovanje društvenih poduzeća sa održivim rezultatima realiziranih inicijativa/projekata Zadovoljniji DP te zadovoljniji građani Kvalitetnije usluge koje se pružaju od strane DP na razini lokalne zajednice	Snažniji poticaj razvoju DP na nacionalnoj i regionalnoj te lokalnoj razini uz učinkovitiju i djelotvorniju suradnju svih ključnih dionika što će u cjelini pogodovati daljnjem razvoju DP U cjelini uspješnija politika jer svaka politika čiji se rezultati vrednuju i rezultati vrednovanja USVAJAJU (djeluje se sukladno rezultatima) je uspješnija, razvija se i time se osigurava njen napredak te kontinuirano poboljšanje politike (što je i smisao vrednovanja)
Dionici - pozitivan utjecaj ili protivljenje smjernici			
Društveni poduzetnici	-		pozitivan utjecaj
Ranjive skupine	-		pozitivan utjecaj
JLPS te županijske razvojne agencije	-		pozitivan utjecaj
Resorna ministarstva	-		moгуće protivljenje
Šira javnost	-		pozitivan utjecaj

2. DJELOVATI SUKLADNO SMJERNICAMA VREDNOVANJA STRATEGIJE RAZVOJA DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA U SEGMENTU DP I RANJIVIH SKUPINA TE SOCIJALNIH USLUGA

Koji je izvor informacija za analizu društvenih utjecaja ove smjernice?

Znanstvena i stručna zajednica

Izveštaj Ministarstva o rezultatima poduzetog usvajanja preporuka evaluatora temeljem realiziranog vrednovanja Strategije društvenog poduzetništva (Izvešće prezentirano javnosti u prosincu 2021.)

Naredna evaluacija koja će se realizirati od strane Ministarstva, koja uvijek mora dati osvrt na usvajanje preporuka iz prethodne evaluacije

Vremenski rok za provedbu smjernice: kraj 2023. godine

Koji se najznačajniji rizici mogu očekivati vezano uz predloženu smjernicu? Koja je njihova vjerojatnost i očekivani opseg ?

Vrsta/priroda rizika	Vjerojatnost	Jačina utjecaja
Politički rizici: Izostanak političke podrške Neusvajanje preporuka evaluatora	Srednja Srednja	Velika Velika
Institucionalni rizici: Otpor promjenama	Srednja	Velika

3.SNAŽNIJE USMJERAVANJE JLPS PREMA PODIZANJU SVIJESTI O ZNAČAJU DP TE NJIHOVO AKTIVNO UKLJUČIVANJE U PODUPIRANJE SOCIJALNIH UDRUGA I ZADRUGA

- Lokalna i regionalna razina:
 - Snažnije usmjeravanje najmanje razvijenih JLPS u podizanje svijesti o značaju DP, te njihovo aktivno uključivanje u podupiranje socijalnih udruga i zadruga kroz:
 1. edukaciju – za pripremu i provedbu EU projekata, iniciranje poslovanja
 2. umrežavanje
 3. bolju koordinaciju i suradnju dionika i dr.
 - Financijske potpore DP, ustupanje prostora i opreme i dr.
 - Osnaživanje i uključivanje marginaliziranih u različite obrazovne programe i tržište rada kroz mentorski pristup

3. SNAŽNIJE USMJERAVANJE JLPS PREMA PODIZANJU SVIJEŠTI O ZNAČAJU DP TE NJIHOVO AKTIVNO UKLJUČIVANJE U PODUPIRANJE SOCIJALNIH UDRUGA I ZADRUGA

Koji dionici će osjetiti posljedice promjena?	Kroz koje kanale će dionici osjetiti promjene?		Koji je očekivani smjer i snaga utjecaja?
- Socijalne udruge i zadruge - Ranjive skupine - JLPS, gradski i uredi županija iz djelokruga društvenog i gospodarskog razvoja - Resorna ministarstva - Šira javnost - Županijske razvojne agencije - OCD - Zadruga	Izravno Podizanje razine znanja i vještina kod DP Oснаživanje DP kroz umrežavanje i suradnju na projektima temeljem realiziranih edukacija Podizanje svijesti o značaju DP Snažnija financijska podrška DP Jače uključivanje lokalne zajednice u rješavanje društvenih problema Snaženje koncepta zadrugarstva	Neizravno Rješavanje društvenih problema koje vladine institucije ne rješavaju na djelotvoran i učinkovit način građani uključeni u rješavanje problema i potreba, tj. nedostatnih usluga (ili nedovoljno kvalitetnih usluga od strane mjerodavnih tijela) Viša razina socijalne kohezije na lokalnoj razini	Jačanje koncepta pristupa razvoju odozdo kao i CLLD koncepta (razvoj predvođen od strane lokalne zajednice), uz popratno snaženje odgovornosti i poduzetnosti od strane lokalne razine, njihovo snažnije zalaganje za napredak i dobrobit kad su u pitanju socijalne usluge nužne lokalnoj zajednici Jačanje transparentnosti i održivosti rezultata realiziranih inicijativa i projekata DP Djelotvornija suradnja i koordinacija lokalnih aktera vezano za promicanje DP Oснаživanje samih DP zbog porasta svijesti o njihovom značaju što će postepeno rezultirati osnivanjem većeg broja DP te osnaživanjem djelovanja postojećih Veći broj DP koji uspješno posluju

Dionici - pozitivan utjecaj ili protivljenje smjernici

Socijalne udruge i zadruge	- pozitivan utjecaj
Društveni poduzetnici	- pozitivan utjecaj
JLPS	- pozitivni utjecaj
Resorna ministarstva	- moguće protivljenje
Šira javnost	- pozitivan utjecaj

3. SNAŽNIJE USMJERAVANJE JLPS PREMA PODIZANJU SVIJEŠTI O ZNAČAJU DP TE NJIHOVO AKTIVNO UKLJUČIVANJE U PODUPIRANJE SOCIJALNIH UDRUGA I ZADRUGA

Koji je izvor informacija za analizu društvenih utjecaja ove smjernice?

JLPS (GRADSKI I ŽUPANIJSKI UREDI) RAZVOJNE AGENCIJE

Vremenski rok za provedbu smjernice: kontinuirano sa dugoročnim utjecajem

Koji se najznačajniji rizici mogu očekivati vezano uz predloženu smjernicu? Koja je njihova vjerojatnost i očekivani opseg?

Vrsta/priroda rizika	Vjerojatnost	Jačina utjecaja
Politički rizici: Izostanak političke podrške	Velika	Velika
Ekonomski rizici: Nedostatak sredstava za financijsku i obrazovnu potporu	Srednja	Velika
Institucionalni rizici: Izostanak znanja i svijesti o važnosti DP	Srednja	Velika

Rezultati anketnog istraživanja o utjecaju predloženih smjernica za razvoj društvenog poduzetništva

- rujan / listopad 2022. godine
- 188 ispitanika iz cijele Hrvatske

Analiza društvenih učinaka DP, RANJIVE SKUPINE I SOCIJALNE USLUGE	Jak utjecaj	Srednji utjecaj	Slabi utjecaj
Osiguravanje participativnosti te sustavno uključivanje građana u projekte, inicijative i aktivnosti vezano za DP, ranjive skupine i socijalne usluge	57,98%	30,85%	11,17%
Djelovati sukladno smjernicama Vrednovanja Strategije razvoja društvenog poduzetništva u segmentu DP i ranjivih skupina te socijalnih usluga	73,40%	15,43%	11,17%
Snažnije usmjeravanje JLPS prema podizanju svijesti o značaju DP te njihovo aktivno uključivanje u podupiranje socijalnih udruga i zadruga	76,06%	15,96%	7,98%

Hvala na pažnji!

msanja@irmo.hr

ivana.keser@irmo.hr